

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Харківської державної
академії дизайну і мистецтв
проф. Олександр СОБОЛЄВ
«12» серпня 2026 р.

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Капустіна Пилипа Руслановича

на тему: **«Комп'ютерні технології як спосіб синергування образотворчого мистецтва у цифровий простір», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво)**

Дисертація Капустіна Пилипа Руслановича «Комп'ютерні технології як спосіб синергування образотворчого мистецтва у цифровий простір» виконана на кафедрі живопису Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Тема дисертації затверджена вченою радою ХДАДМ (протокол № 25 від 30 грудня 2022 року).

У попередній експертизі дисертації, проведеній на міжкафедральному семінарі на базі кафедри «Теорія і історія мистецтв» ХДАДМ, беруть участь два рецензенти: кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри живопису КОВАЛЬОВА Марія Миколаївна, перший проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри аудіовізуального мистецтва ТОКАР Марина Іванівна.

За результатами аналізу змісту дисертаційного дослідження Капустіна Пилипа Руслановича, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, а також враховуючи підсумки публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації визначено наступне:

1. Актуальність теми дисертації зумовлена необхідністю комплексного дослідження трансформації образотворчого мистецтва під впливом комп'ютерних технологій, що спричинили його цифровізацію та формування різних форм синергії традиційних і цифрових художніх практик в українському образотворчому мистецтві кінця XX – початку XXI століття.

Упродовж останніх десятиліть комп'ютерні технології суттєво змінили інструментарій митця, логіку художнього мислення, способи формотворення, моделі репрезентації твору та характер його сприйняття й взаємодії з глядачем. Водночас їх розвиток не призвів до зникнення традиційних художніх практик, а навпаки активізував нові форми їх переосмислення, трансформації та взаємодії з цифровим середовищем, які в умовах російсько-української війни стали важливим засобом репрезентації української культури та ствердження національної ідентичності. У цьому контексті особливого значення набуває синергія традиційних і цифрових художніх практик, котрі дедалі частіше постають не як взаємовиключні форми творчої діяльності, а як взаємодоповнювальні складові єдиного художнього процесу, що дає змогу переосмислити усталене протиставлення «традиційного» і «цифрового».

Проте попри стрімкий розвиток цифрових технологій та їх активну інтеграцію в художній процес, питання синергії традиційних і цифрових художніх практик досі не отримало комплексного мистецтвознавчого аналізу. Більшість наукових праць присвячена окремим аспектам цифрового мистецтва та нових медіа, водночас особливості їхньої синергії з традиційними художніми практиками, форми цієї синергії та її специфіка в українському образотворчому мистецтві залишаються недостатньо розкритими. Саме тому комплексне дослідження цього явища є необхідним для цілісного розуміння особливостей розвитку образотворчого мистецтва України кінця XX – початку XXI століття.

2. Зв'язок теми дисертації з науковими програмами, планами, темами університету та кафедри. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації кафедри живопису Харківської державної академії дизайну і мистецтв за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Автором уперше комплексно досліджено синергію традиційних і цифрових художніх практик в українському образотворчому мистецтві кінця XX – початку XXI століття, сформульовано авторське визначення поняття «синергія традиційних і цифрових художніх практик», розроблено типологію її форм і визначено національну специфіку української моделі синергії. Дисертація є самостійною оригінальною роботою. Висновки й положення наукової новизни, викладені в дисертації, отримані автором особисто.

4. Новизна основних результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що в українському мистецтвознавстві вперше:

– здійснено комплексне дослідження синергії традиційних та цифрових художніх практик в образотворчому мистецтві України кінця XX – початку XXI століття;

- розроблено авторське визначення поняття «синергія традиційних та цифрових художніх практик»;
- запропоновано типологію форм синергії традиційних і цифрових художніх практик в українському образотворчому мистецтві;
- систематизовано та проаналізовано значний масив творів українських митців кінця XX – початку XXI століття, що репрезентують різні типи синергії традиційного та цифрового;
- виявлено національну специфіку української моделі синергії традиційних і цифрових художніх практик.

5. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Дисертація Капустіна Пилипа Руслановича містить вступ, три розділи, загальні висновки, список використаних джерел (237 позицій), список ілюстрацій та альбом ілюстрацій (177 позицій). На підставі опрацювання наукових джерел та аналізу творів образотворчого мистецтва автор досліджує розвиток цифрового мистецтва України, особливості синергії традиційних і цифрових художніх практик, визначає основні форми їхньої синергії та національну специфіку цього явища в українському образотворчому мистецтві. Висновки до кожного розділу дисертації є науково обґрунтованими, а їх зміст підтверджується наявним аналітичним та візуальним матеріалом. Дослідження завершується загальними висновками, які підсумовують зміст роботи, є логічними і відображають ключові положення дисертаційного дослідження. За структурою, змістом, рівнем викладу матеріалу, актуальністю, науковою новизною, оформленням, мовою та стилем дисертація Капустіна Пилипа Руслановича відповідає вимогам, які пред'являються до оформлення дисертаційних досліджень. Обсяг дисертації відповідає нормам, викладеним у «Положенні про порядок присудження наукового ступеня доктора філософії у ХДАДМ». Представлене дослідження не містить академічного плагіату. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів у роботі мають відповідні посилання на джерело з дотриманням встановлених вимог.

6. Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що положення та висновки дисертації можуть бути використані у подальших мистецтвознавчих дослідженнях, присвячених цифровому мистецтву та взаємодії традиційних і цифрових художніх практик. Матеріали дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти при розробленні лекційних курсів, навчальних програм і методичних матеріалів з історії та теорії сучасного мистецтва, а також у діяльності мистецьких інституцій (музеїв, галерей, фестивалів мистецтва тощо), художників і кураторів під час реалізації виставкових, культурно-просвітницьких і творчих проєктів.

7. Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження були представлені на шести міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема: Міжнародна наукова конференція «Дизайн XX століття. Українська модель дизайну: Василь Єрмілов» (м. Харків, ХДАДМ, 28.03.2024), доповідь *«Роль діджитал арту в сучасному дизайні»*; VI Міжнародна наукова конференція «Проблеми методології сучасного мистецтва та культурології» (м. Київ, НАМ України, 13–14.11.2024), доповідь *«Вплив цифрового живопису на традиційне мистецтво: адаптація та взаємодія»*; Міжнародна наукова конференція «**Метастратегії екрану/мистецтв в умовах постглобалізму та постколоніалізму**» (м. Київ, НАМ України, 31.10.2024), доповідь *«Еволюція технік та інструментів у цифровому живописі: від піксель-арту до віртуальної реальності»*; Міжнародна наукова конференція «Другі Таранушенківські читання» (м. Харків, ХДАДМ, 17–18.04.2025), доповідь *«Трансформація художнього сприйняття в епоху цифрових технологій»*; Міжнародна наукова конференція «Другі Таранушенківські читання» (м. Харків, ХДАДМ, 17–18.04.2025), доповідь *«Цифрове мистецтво: основні етапи становлення та трансформації»*; VI щорічна міжнародна наукова конференція «Синтез мистецтв у сучасних соціокультурних процесах» (м. Київ, НАМ України, НСАУ, INTBAU Ukraine, 30–31.10.2025), доповідь *«Тенденції розвитку комп'ютерних технологій в образотворчому мистецтві»*.

Практична апробація результатів дисертаційного дослідження здійснювалася шляхом участі автора в українських і міжнародних мистецьких виставках та проєктах цифрового мистецтва, таких, зокрема, як: художня виставка «Digital Art New Year» (The Guantang Art Museum, м. Пекін, Китай, 02.01.2023); виставка цифрового мистецтва «The Reason for a New Day» (The Canvas 3.0, 24.02.2023); міжнародний мистецький захід «The NFT.NYC 2023 World Event» (Javits Center, м. Нью-Йорк, США, 12.04.2023); виставка цифрового мистецтва «The Pixels Show» (Таймс-сквер, м. Нью-Йорк, США, 01.04.2024); міжнародний мистецький захід «The NFT.NYC 2024 World Event» (Javits Center, м. Нью-Йорк, США, 10.04.2024); мистецька виставка «Sci-Fi Art» (галерея Portal 11, м. Київ, Україна, 18.10.2024).

8. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих та зарахованих за темою дисертації. Основні результати дисертації були оприлюднені у 10 наукових публікаціях, з яких 3 – опубліковано в наукових фахових виданнях України та які включені до міжнародних наукометричних баз даних, 1 – в зарубіжному науковому виданні, 6 – у збірниках матеріалів і тез наукових конференцій (міжнародних та українських).

Статті в наукових фахових виданнях України та які включені до міжнародних наукометричних баз даних:

1. Капустін П.Р. Цифрове мистецтво та його вплив на традиційне мистецтво початку XXI століття. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. №2. С. 61 — 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2024.2.7>
2. Капустін П.Р. Особливості використання цифрових графічних редакторів традиційними художниками. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. №79. С. 164 — 166. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-1-21>
3. Капустін П.Р. Штучний інтелект та генеративне мистецтво: синтез технологій і творчості. *Український мистецтвознавчий дискурс / UkrainianArtDiscourse*. 2025. Вип.1. С. 104–109. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.1.10>

Статті в зарубіжних наукових виданнях:

4. Pylyp Kapustin. Problems and challenges of art digitalization. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, 2024. Num. 4. P. 147–156. DOI: <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2024-4-16>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Капустін П.Р. Роль диджитал-арту в сучасному дизайні. *Дизайн XX століття. Українська модель дизайну*. Василь Єрмилов: зБ, наук. матеріалів Міжнар. наук. конф. м. Харків, 28 березня 2024 р. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків, 2024. С. 38. URL: https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2024/06/konference_2024-28-03.pdf
6. Капустін П.Р. Вплив цифрового живопису на традиційне мистецтво: адаптація та взаємодія. *Проблеми методології сучасного мистецтва та культурології: зБ, тез VI Міжнар. наук. конф., м. Київ, 13-14 листопада 2024 р.* / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т пробл. сучасн. мистецтва НАМ України, Ін-т культуролог. НАМ України. Київ, 2024. С. 85–87. URL: https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/conf_docs/tesy/2025-01/Methodology_Tesy_13-14_11_2024_9.pdf
7. Капустін П.Р. Еволюція технік та інструментів у цифровому живописі: від піксель-арту до віртуальної реальності. *Метастратегії екрану/мистецтв в умовах постглобалізму та постколоніалізму* : зБ, тез Міжнар. наук. конф., м. Київ, 31 жовтня 2024 р. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т пробл. сучасн. мистецтва НАМ України, Ін-т культуролог. НАМ України Київ, 2024. С. 88–91 URL: https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/conf_docs/tesy/2025-12/Book_2024_Conference_31.10.2024.pdf
8. Капустін П.Р. Трансформація художнього сприйняття в епоху цифрових технологій. *ДРУГІ ТАРАНУШЕВСЬКІ ЧИТАННЯ* : зб, наук. матеріал. Міжнар. наук. конф., м. Харків, 17-18 квітня 2025 р./ Харків. держ. акад. дизайну і

мистецтв.- Харків, 2025. С. 46–48. URL: <https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/06/taranush-chitanna-2025.pdf>

9. Капустін П.Р. Цифрове мистецтво: основні етапи становлення та трансформації. *ДРУГІ ТАРАНУШЕВСЬКІ ЧИТАННЯ* : зб, наук. матеріалів Міжнар. наук. конф., м. Харків, 17-18 квітня 2025 р./Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків, 2025. С. 49–51. URL: <https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/06/taranush-chitanna-2025.pdf>

10. Капустін П.Р. Тенденції розвитку комп'ютерних технологій в образотворчому мистецтві. *Синтез мистецтв у сучасних соціокультурних процесах*: зб, тез VI щорічної міжнар. наук. конф, м. Київ, 30–31 жовтня 2025 р./ Нац. акад. мистецтв України, НСАУ, INTBAU Ukraine. Київ, 2025. С. 101–104. URL: <https://res2.weblum.site/res/634ff5ae7fe688000e53c854/6928195fe17cad93806c194c>

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження Капустіна Пилипа Руслановича на тему «Комп'ютерні технології як спосіб синергування образотворчого мистецтва у цифровий простір» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво).

2. Вважати, що за актуальністю, проблематикою, змістом, ступенем наукової новизни, теоретичною та практичною цінністю здобутих результатів, обґрунтованістю висновків дослідження дисертація Капустіна Пилипа Руслановича «Комп'ютерні технології як спосіб синергування образотворчого мистецтва у цифровий простір» повністю відповідає науковому профілю спеціальності «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво), вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

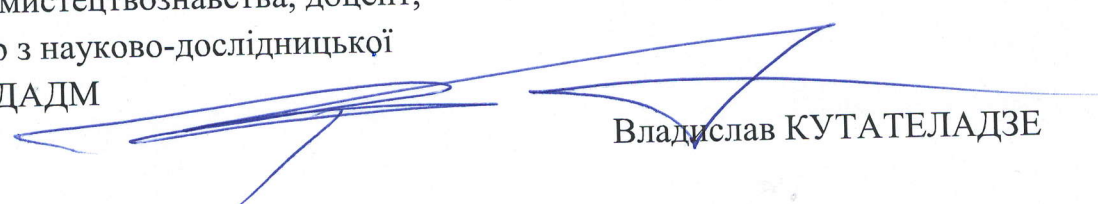
3. На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій та апробацій дослідження, а також за результатами публічної презентації наукових результатів дисертації рекомендувати дисертацію Капустіна Пилипа Руслановича на тему «Комп'ютерні технології як спосіб синергування

образотворчого мистецтва у цифровий простір» за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» (галузь знань 02 – Культура і мистецтво) до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОВА

фахового семінару:

кандидат мистецтвознавства, доцент,
проректор з науково-дослідницької
роботи ХДАДМ

Владислав КУТАТЕЛАДЗЕ

«12» серпня 2026 р.